

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **V. M.,** zastoupený advokátkou JUDr. Alžbětou Prchalovou, se sídlem Dřevařská 25, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 4. 2004, sp. zn. 15 Az 502/2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR (dále jen „žalovaný“) ze dne 16. 12. 2002, č. j. OAM-5427/VL-10-03-2002, o zamítnutí jeho žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá tak vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž žalovaný vycházel, nemá oporu ve spisech, a nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů a v jiné vadě řízení před soudem.

Stěžovatel uvádí, že rozhodnutí žalovaného nemá oporu ve spisových materiálech a je s nimi v rozporu. Žalovaný také překročil meze svého správního uvážení a nevzal v úvahu novelu zákona o pobytu cizinců účinnou od června 2001. Stěžovatel připomíná, že jeho případ

je hoden zvláštního zřetele podle § 14 zákona o azylu, neboť pochází z černobylské zóny a nezbylo mu než opustit Ukrajinu.

Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a v doplnění kasační stížnosti dále žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření především odkazuje na obsah spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi učiněné stěžovatelem v průběhu řízení, a uvádí, že jeho rozhodnutí ve věci azylu i následný rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Důvody uváděné stěžovatelem nelze dle žalovaného podřadit důvodům taxativně vymezeným pro přiznání azylu. Žalovaný se přitom odvolává na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, sp. zn. 5 Azs 37/2003, podle nějž je poskytnutí azylu specifickým důvodem pro povolení pobytu na území ČR a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území republiky, tak jak jsou upraveny v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Z těchto důvodů žalovaný navrhuje, aby byla kasační stížnost Nejvyšším správním soudem zamítnuta.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 5. 12. 2002 na základě žádosti, v níž je jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že stěžovatel opustil Ukrajinu ze zdravotních důvodů. Na Ukrajině žil v černobylské oblasti, měl různé zdravotní problémy, jež přisuzoval právě tomu, že žije v tak nezdravém prostředí. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 14. 12. 2002. V tomto pohovoru také stěžovatel uvedl, že jej ze života v černobylské zóně bolely kosti, nohy, a proto zanechal práce a soukromý doktor mu poradil, aby změnil prostředí, tak si vybral ČR. Zde požádal o azyl, protože mu tu je dobře. Vyhovuje mu zdejší podnebí a vyšší životní úroveň než na Ukrajině.

Žalovaný předmětnou žádost o poskytnutí azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu svým výše označeným rozhodnutím ze dne 16. 12. 2002. Žalovaný toto zamítnutí zdůvodnil tím, že během správního řízení bylo objasněno, že stěžovatelovým důvodem pro podání žádosti o udělení azylu je výhradně stěžovatelova touha žít kvůli zdravotním problémům v jiném prostředí a ekonomické potíže. Tyto důvody přitom nelze důvodům pro udělení azylu podřadit, zvláště když ekonomické potíže i negativní následky černobylské havárie postihují také ostatní obyvatele země. Nebyly tedy zjištěny žádné skutečnosti nasvědčující tomu, že by stěžovatel mohl být vystaven pronásledování z důvodů pro azylové řízení významných, a proto nezbylo než zamítnout jeho žádost jako zjevně nedůvodnou právě podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Dále žalovaný uvedl, že stěžovatel nesplňuje důvody pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu a po posouzení jeho osobní situace, jeho zdravotního stavu a poměrů v zemi jeho státní příslušnosti neudělil ani humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Žalovaný neshledal ani přítomnost překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem. V této žalobě stěžovatel uvedl, že s rozhodnutím žalovaného nesouhlasí a že ukrajinský prezident a tamní vláda nedělají nic pro lidi, kteří žijí v černobylské oblasti.

Krajský soud v Ústí nad Labem tuto žalobu zamítl svým výše označeným rozsudkem. V tomto zamítavém rozsudku krajský soud uvedl, že žalovaný zjistil dostatečně skutkový stav a věc náležitě posoudil. Stěžovatel přitom během celého správního řízení neuváděl žádnou skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Krajský soud dále neshledal ani podmínky pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu ani pro shledání překážky vycestování, k rozhodování podle § 14 téhož zákona pak uvedl, že žalovaný procesně nepochybil a rozsah jeho správního uvážení není předmětem soudního přezkumu. Ze všech těchto důvodů krajský soud posuzovanou žalobu zamítl rozsudkem napadeným touto kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatel nejprve vytýká krajskému soudu, že vycházel ze skutkového stavu zjištěného žalovaným, jeho zjištění však nemají oporu v příslušných spisových materiálech, či jsou s nimi v rozporu. Vzhledem k tomu, že stěžovatel tuto námitku dále nekonkretizoval, tedy neuvedl, která konkrétní zjištění má na mysli, nezbylo zdejšímu než se zaměřit na druhou, konkrétnější námitku, která směřuje k přezkumu mezí správního uvážení při neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.

V této otázce je třeba nejprve odkázat na setrvalou správní judikaturu. Tak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003 (nepublikováno), bylo uvedeno: *„Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“* Míra správního uvážení správního orgánu je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznamená, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu. V obdobném smyslu se ostatně

k mezím soudního přezkumu správního uvážení žalovaného v této otázce vyjádřil i krajský soud.

Ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004 (nepublikováno), pak Nejvyšší správní soud doplnil: „*Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup – zde poskytnutí azylu – vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdostí; v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.*“

Ve stěžovatelově případě je třeba konstatovat, že jak bylo uvedeno výše v rekapitulaci obsahu správního spisu, žalovaný neudělil humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu po posouzení stěžovatelovy osobní situace, zdravotního stavu a poměrů v zemi jeho státní příslušnosti. Danou otázkou se tedy zabýval, byť stručně, přihlédl nicméně ve svém rozhodnutí ke specifičnosti důvodů, pro něž stěžovatel o azyl žádal, když uvedl, že zvážil i stěžovatelův zdravotní stav. Ani krajský soud, ani Nejvyšší správní soud jistě nepopírají, že osobní situace stěžovatele, zejména vzhledem k jeho uváděným zdravotním problémům, tak jak byla zjištěna žalovaným a přezkoumána krajským soudem, je tíživá. Na straně druhé však není patrně natolik zjevně a nesnesitelně tíživá, že by bylo možno hovořit o tom, že by nepřiznání humanitárního azylu bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného. Z těchto důvodů nemůže tato stěžovatelova stížnostní námitka obstát.

Namítá-li pak stěžovatel, že správní orgán překročil meze svého správního uvážení i tam, kde nebral v úvahu novelu zákona o pobytu cizinců účinnou od června roku 2001, má patrně na mysli zákon č. 140/2001 Sb., účinný od 1. 7. 2001, není však vůbec jasné, jakým způsobem měl žalovaný tento zákon zahrnout do svého rozhodování podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, takže ani tuto námitku nelze shledat důvodnou.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění některého z namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného – v souzené věci nebyly shledány vady řízení před správním orgánem, kdy by pro tuto důvodně vytýkanou vadu krajský soud měl napadené rozhodnutí žalovaného zrušit; a nebyla shledána ani nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku krajského soudu pro nesrozumitelnost.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. srpna 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu